ॐ

श्री पञ्चस्तवी

ॐ

पञ्चस्तवी ।

लघुस्तवः प्रथमः ।

ॐनमस्त्रिपुरसुन्दर्यै ।

ऐन्द्रस्येव शरासनस्य दधती मध्येललाटं प्रभां ।
शौक्लीं कान्तिमनुष्णगोरिव शिरस्यातन्वती सर्वतः ॥
एषासौ त्रिपुरा हृदि द्युतिरिवोष्णांशोः सदाहः स्थिता ।
छिन्द्यान्नः सहसा पदैस्त्रिभिरघं ज्योतिर्मयी वाङ्मयी ॥ १ ॥
या मात्रा त्रपुसीलतातनुलसत्तन्तूत्थितिस्पर्धिनी ।
वाग्बीजे प्रथमे स्थिता तव सदा तां मन्महे ते वयम् ॥
शक्तिः कुण्डलिनीति विश्वजननव्यापारबद्धोद्यमा ।
ज्ञात्वेत्थं न पुनः स्पृशन्ति जननीगर्भेऽर्भकत्वं नराः ॥ २ ॥

दृष्ट्वा संभ्रमकारि वस्तु सहसा ऐ ऐ इति व्याहृतं ।
येनाकूतवशादपीह वरदे बिन्दुं विनाप्यक्षरम् ॥
तस्यापि ध्रुवमेव देवि तरसा जाते तवानुग्रहे ।
वाचः सूक्तिसुधारसद्रवमुचो निर्यान्ति वक्त्राम्बुजात् ॥ ३ ॥
यन्नित्ये ! तव कामराजमपरं मन्त्राक्षरं निष्कलं ।
तत्सारस्वतमित्यवैति विरलः कश्चिद्बुधश्चेद्भुवि ॥
आख्यानं प्रतिपर्व सत्यतपसो यत्कीर्तयन्तो द्विजाः ।
प्रारम्भे प्रणवास्पदप्रणयितां नीत्वोच्चरन्ति स्फुटम् ॥ ४ ॥
यत्सद्यो वचसां प्रवृत्तिकरणे दृष्टप्रभावं बुधै- ।
स्तार्तीयीकमहं नमामि मनसा त्वद्बीजमिन्दुप्रभम् ॥
अस्त्वौर्वोऽपि सरस्वतीमनुगतो जाड्याम्बुविच्छित्तये ।
गोशब्दो गिरि वर्तते स नियतं योगं विना सिद्धिदः ॥ ५ ॥

एकैकं तव देवि बीजमनघं सव्यञ्जनाव्यञ्जनं ।
कूटस्थं यदि वा पृथक्क्रमगतं यद्वा स्थितं व्युत्क्रमात् ॥
यं यं काममपेक्ष्य येन विधिना केनापि वा चिन्तितं ।
जप्तं वा सफलीकरोति सहसा तं तं समस्तं नृणाम् ॥ ६ ॥
वामे पुस्तकधारिणीमभयदां साक्षस्रजं दक्षिणे ।
भक्तेभ्यो वरदानपेशलकरां कर्पूरकुन्दोज्ज्वलाम् ॥
उज्जृम्भाम्बुजपत्रकान्तनयनस्निग्धप्रभालोकिनीं ।
ये त्वामम्ब ! न शीलयन्ति मनसा तेषां कवित्वं कुतः ॥ ७ ॥
ये त्वां पाण्डुरपुण्डरीकपटलस्पष्टाभिरामप्रभां ।
सिञ्चन्तीममृतद्रवैरिव शिरो ध्यायन्ति मूर्ध्नि स्थिताम् ॥
अश्रान्तं विकटस्फुटाक्षरपदा निर्याति वक्त्राम्बुजा- ।
त्तेषां भारति ! भारती सुरसरित्कल्लोललोलोर्मिवत् ॥ ८ ॥

ये सिन्दूरपरागपुञ्जपिहितां त्वत्तेजसा द्यामिमा- ।
मुर्वीं चापि विलीनयावकरसप्रस्तारमग्नामिव ।।
पश्यन्ति क्षणमप्यनन्यमनसस्तेषामनङ्गज्वर ।
क्लान्तास्त्रस्तकुरङ्गशावकदृशो वश्या भवन्ति स्फुटम् ॥ ९ ॥

चञ्चत्काञ्चनकुण्डलाङ्गदधरामाबद्धकाञ्चीस्रजं ।
ये त्वां चेतसि तद्गते क्षणमपि ध्यायन्ति कृत्वा स्थितिम् ॥
तेषां वेश्मसु विभ्रमादहरहः स्फारीभवन्त्यश्चिरं ।
माद्यत्कुञ्जरकर्णतालतरलाः स्थैर्यं भजन्ते श्रियः ॥ १० ॥

आर्भटथा शशिखण्डमण्डितजटाजूटां नृमुण्डस्रजं ।
बन्धूकप्रसवारुणाम्बरधरां प्रेतासनाध्यासिनीम् ।
त्वां ध्यायन्ति चतुर्भुजां त्रिनयनामापीनतुङ्गस्तनीं ।
मध्ये निम्नवलित्रयांकिततनुं त्वद्रूपसंवित्तये ॥ ११ ॥

जातोऽप्यल्पपरिच्छदे क्षितिभुजां समान्यमात्रे कुले ।
निःशेषावनिचक्रवर्तिपदवीं लब्ध्वा प्रतापोन्नतः ॥
यद्विद्याधरवृन्दवन्दितपदः श्रीवत्सराजोऽभव-
द्देवि ! त्वच्चरणाम्बुजप्रणतिजः सोयं प्रसादोदयः ॥ १२ ॥

चण्डि त्वच्चरणाम्बुजार्चनविधौ बिल्वीदलोल्लुण्ठन-
त्रुट्यत्कण्टककोटिभिः परिचयं येषां न जग्मुः कराः ॥
ते दण्डांकुशचक्रचापकुलिशश्रीवत्समत्स्यांकितै-
र्जायन्ते पृथिवीभुजः कथमिवाम्भोजप्रभैः पाणिभिः ॥ १३ ॥

विप्राः क्षोणिभुजो विशस्तदितरे क्षीराज्यमध्वासवै-
स्त्वां देवि ! त्रिपुरे ! परापरमयीं सन्तर्प्य पूजाविधौ ॥
यां यां प्रार्थयते मनः स्थिरधियां तेषां त एव ध्रुवं ।
तां तां सिद्धिमवाप्नुवन्ति तरसा विघ्नैरविघ्नीकृताः ॥ १४ ॥

शब्दानां जननी त्वमत्र भुवने वाग्वादिनीत्युच्यसे ।
त्वत्तः केशववासवप्रभृतयोऽप्याविर्भवन्ति स्फुटम् ॥
लीयन्ते खलु यत्र कल्पविरमे ब्रह्मादयस्तेप्यमी ।
सा त्वं काचिदचिन्त्यरूपमहिमा शक्तिः परा गीयसे ॥ १५ ॥

देवानां त्रितयं त्रयी हुतभुजां शक्तित्रयं त्रिस्वरा- ।
स्त्रैलोक्यं त्रिपदी त्रिपुष्करमथो त्रिब्रह्म वर्णास्त्रयः ॥
यत्किञ्चिज्जगति त्रिधा नियमितं वस्तु त्रिवर्गात्मकं ।
तत्सर्वं त्रिपुरेति नाम भगवत्यन्वेति ते तत्त्वतः ॥ १६ ॥

लक्ष्मीं राजकुले जयां रणभुवि क्षेमंकरीमध्वनि ।
क्रव्यादद्विपसर्पभाजि शवरीं कान्तारदुर्गे गिरौ ॥
भूतप्रेतपिशाचजम्बुकभये स्मृत्वा महाभैरवीं ।
व्यामोहे त्रिपुरां तरन्ति विपदस्तारां च तोयप्लवे ॥ १७ ॥

माया कुण्डलिनी क्रिया मधुमती काली कला मालिनी ।
मातङ्गी विजया जया भगवती देवी शिवा शाम्भवी ॥
शक्तिः शङ्करवल्लभा त्रिनयना वाग्वादिनी भैरवी ।
ह्रींकारी त्रिपुरा परापरमयी माता कुमारीत्यसि ॥ १८ ॥

आईपल्लवितैः परस्परयुतैर्द्वित्रिक्रमाद्यक्षरैः ।
काद्यैः क्षान्तगतैः स्वरादिभिरथ क्षान्तैश्च तैः सस्वरैः ।
नमानि त्रिपुरे ! भवन्ति खलु यान्यत्यन्तगुह्यानि ते ॥
तेभ्यो भैरवपत्नि ! विंशतिसहस्रेभ्यः परेभ्यो नमः ॥ १९ ॥

बोद्धव्या निपुणं बुधैः स्तुतिरियं कृत्वा मनस्तद्गतं ।
भारत्या त्रिपुरेत्यनन्यमनसा यत्राद्यवृत्ते स्फुटम् ॥
एकद्वित्रिपदक्रमेण कथितस्त्वत्पादसंख्याक्षरै- ।
र्मन्त्रोद्धारविधिर्विशेषसहितः सत्संप्रदायान्वितः ॥ २० ॥

सावद्यं निरवद्यमस्तु यदि वा किंवानया चिन्तया ।
नूनं स्तोत्रमिदं पठिष्यति नरो यस्यास्ति भक्तिस्त्वयि ॥
संचिन्त्यापि लघुत्वमात्मनि दृढं संजायमानं हठा- ।
त्त्वद्भक्त्या मुखरीकृतेन रचितं यस्मान्मयापि ध्रुवम् ॥ २१ ॥

इति श्रीपञ्चस्तव्यां लघुस्तवः ।

चर्चास्तवो द्वितीयः

ॐनमस्त्रिपुरसुन्दर्यै ।

— o —

ॐ. आनन्दसुन्दरपुरन्दरमुक्तमाल्यं ।
मौलौ हठेन निहितं महिषासुरस्य ॥
पादाम्बुजं भवतु मे विजयाय मञ्जु ।
मञ्जीरशिञ्जितमनोहरमम्बिकायाः ॥ १ ॥
सौन्दर्यविभ्रमभुवो भुवनाधिपत्य- ।
सम्पत्तिकल्पतरवस्त्रिपुरे जयन्ति ॥
एते कवित्वकुमुदप्रकरावबोध- ।
पूर्णेन्दवस्त्वयि जगज्जननि प्रणामाः ॥ २ ॥

देवि ! स्तुतिव्यतिकरे कृतबुद्धयस्ते ।
　वाचस्पतिप्रभृतयोऽपि जडीभवन्ति ॥
तस्मान्निसर्गजडिमा कतमोऽहमत्र ।
　स्तोत्रं तव त्रिपुरतापनपत्नि कर्तुम् ॥ ३ ॥
मातस्तथापि भवतीं भवताप्रताप-।
　विच्छित्तये स्तुतिमहार्णवकर्णधारः ॥
स्तोतु भवानि ! स भवच्चरणारविन्द-।
　भक्तिग्रहः किमपि मां मुखरीकरोति ॥ ४ ॥
सूते जगन्ति भवती भवती विभर्ति ।
　जागर्ति तत्क्षयकृते भवती भवानि ! ॥
मोहं भिनत्ति भवती भवती रुणद्धि ।
　लीलायितं जयति चित्रमिदं भवत्याः ॥ ५ ॥

पञ्चस्तव्यां चर्चास्तवः द्वितीयः ।

यस्मिन्मनागपि नवाम्बुजपत्रगौरि ! ।
गौरि ! प्रसादमधुरां दृशमादधासि ॥
तस्मिन्निरन्तरमनङ्गशरप्रकीर्णा- ।
सीमन्तिनीनयनसंततयः पतन्ति ॥ ६ ॥

पृथ्वीभुजोऽप्युदयनप्रवरस्य तस्य ।
विद्याधरप्रणतिचुम्बितपादपीठः ॥
यच्चक्रवर्तिपदवीप्रणयः स एष ।
त्वत्पादपङ्कजरजः कणजः प्रसाद ॥ ७ ॥

त्वत्पादपङ्कजरजः प्रणिपातपूतैः ।
पुण्यैरनल्पमतिभिः कृतिभिः कवीन्द्रैः ॥
क्षीरक्षपाकरदुकूलहिमावदाता ।
कैरप्यवापि भुवनत्रितयेऽपि कीर्ति ॥ ८ ॥

कल्पद्रुमप्रसवकल्पितचित्रपूजा- ।
मुद्दीपितप्रियतमामदरक्तगीतिम् ॥
नित्यं भवानि ! भवतीमुपवीणयन्ति ।
विद्याधराः कनकशैलगुहागृहेषु ॥ ९ ॥

लक्ष्मीवशीकरणकर्मणि कामिनीना- ।
माकर्षणव्यतिकरेषु च सिद्धमन्त्रः ॥
नीरन्ध्रमोहतिमिरच्छिदुरप्रदीपो ।
देवि ! त्वदंघ्रिजनितो जयति प्रसादः ॥ १० ॥

देवि ! त्वदंघ्रिनखरत्नभुवो मयूखाः ।
प्रत्यग्रमौक्तिकरुचो मुदमुद्वहन्ति ॥
सेवानतिव्यतिकरे सुरसुन्दरीणां ।
सीमन्तसीम्नि कुसुमस्तवकायितं यैः ॥ ११ ॥

मूर्ध्नि स्फुरत्तुहिनदीधितिदीप्तिदीप्तं ।
मध्येललाटममरायुधरश्मिचित्रम् ॥
हृच्चक्रचुम्बि हुतभुक्कणिकानुरूपं ।
ज्योतिर्यदेतदिदमम्ब ! तव स्वरूपम ॥ १२ ॥

सिन्दूरपांसुपटलच्छुरितामिव द्यां ।
त्वत्तेजसा जतुरसस्नपितामिवोर्वीम् ॥
यः पश्यति क्षणमपि त्रिपुरे विहाय ।
व्रीडां मृडानि ! सुदृशस्तमनुद्रवन्ति ॥ १३ ॥

मातर्मुहूर्तमपि यः स्मरति स्वरूपं ।
लाक्षारसप्रसरतन्तुनिभं भवत्याः ॥
ध्यायन्त्यनन्यमनसस्तमनङ्गतप्ताः ।
प्रद्युम्नसीम्नि सुभगत्वगुणं तरुण्यः ॥ १४ ॥

आधारमारुतनिरोधवशेन येषां ।
सिन्दूररञ्जितसरोजगुणानुकारि ॥
तीव्रं हृदि स्फुरति देवि ! वपुस्त्वदीयं ।
ध्यायन्ति तानिह समीहितसिद्धसाध्याः ॥ १५ ॥
ये चिन्तयन्त्यरुणमण्डलमध्यवर्ति ।
रूपं तवाम्ब ! नवयावकपंकपिंगम् ।
तेषां सदैव कुसुमायुधबाणभिन्न- ।
वक्षःस्थला मृगदृशो वशगा भवन्ति ॥ १६ ॥
रूपं तव स्फुरितचंद्रमरीचिगौर- ।
मालोकते मनसि वागधिदैवतं यः ॥
निस्सीमसूक्तिरचनामृतनिर्झरस्य ।
तस्य प्रसादमधुराः प्रसरन्तिः वाचः ॥ १७ ॥

शर्वाणि ! सर्वजनवन्दितपादपद्मे ! ।
पद्मच्छदच्छविविडम्बितनेत्रलक्ष्मि ॥
निष्पापमूर्तिजनमानसराजहंसि ! ।
हंसि त्वमापदमनेकविधां जनस्य ॥ १८ ॥
इच्छानुरूपमनुरूपगुणप्रकर्षं ।
साङ्कर्षणि त्वमनुसृत्य यदा बिभर्षि ॥
जायेत स त्रिभुवनैकगुरुस्तदानीं ।
देवः शिवोऽपि भुवनत्रयसूत्रधारः ॥ १९ ॥
योऽयं चकास्ति गगनार्णवरत्नमिन्दु- ।
र्योऽयं सुरासुरगुरुः पुरुषः पुराणः ॥
यद्वामपर्धमिदमन्धकसूदनस्य ।
देवि ! त्वमेव तदिति प्रतिपादयन्ति ॥ २० ॥

ध्यातासि हैमवति येन हिमांशुरश्मि- ।
मालाऽमलद्युतिरकल्मषमानसेन ॥
तस्याऽविलम्बमनवद्यमनन्तकल्प-
मल्पैर्दिनैः सृजसि सुन्दरि वाग्विलासम् ॥ २१ ॥
त्वां व्यापिनीति सुमना इति कुण्डलीति ।
त्वां कामिनीति कमलेति कलावतीति ॥
त्व मालिनीति ललितेत्यपराजितेति ।
देवि ! स्तुवन्ति विजयेति जयेत्युमेति ॥ २२ ॥
उद्दामछोमपरमार्थसरोजषण्ड- ।
चण्डद्युतिद्युतिमुपासितषट् प्रकाराम् ॥
माहद्विपेन्द्रकदनोद्यतबोधसिंह- ।
लीलागुहां भगवतीं त्रिपुरां नमामि ॥ २३ ॥

गणेशवटुकस्तुता रतिसहायकामान्विता ।
स्मरारिवरविष्टरा कुसुमबाणबाणैर्युता ॥
अनंगकुसुमादिभिः परिवृता च सिद्धैस्त्रिभिः ।
कदम्बवनमध्यगा त्रिपुरसुन्दरी पातु नः ॥ २४ ॥

त्वामैन्दवीमिव कलामनुभालदेश- ।
मुद्भासिताम्बरतलामवलोकयन्तः ॥
सद्यो भवानि ! सुधियः कवयो भवन्ति ।
त्वं भावनाहितधियां कुलकामधेनुः ॥ २५ ॥

उत्तप्तहेमरुचिरे त्रिपुरे ! पुनीहि ।
चेतश्चिरन्तनमघौघवनं लुनीहि ॥
कारागृहे निगडबन्धनपीडितस्य ।
त्वत्संस्मृतौ झटिति मे निगडास्त्रुटन्ति ॥ २६ ॥

रुद्राणि विद्रुममयीं प्रतिमामिव त्वां ।
ये चिन्तयन्त्यरुणकान्तिमनन्यरूपाम् ॥
तानेत्य पक्ष्मलदृशः प्रसभं भजन्ते ।
कण्ठावसक्तमृदुबाहुलतास्तरुण्यः ॥ २७ ॥

त्वद्रूपमुल्लसितदाडिमपुष्परक्त- ।
मुद्भावयेन्मदनदैवतमक्षरं यः ॥
तं रूपहीनमपि मन्मथनिर्विशेष- ।
मालोकयन्त्युरुनितम्बभरास्तरुण्यः ॥ २८ ॥

त्वद्रूपैकनिरूपणप्रणयितावन्धो दृशोस्त्वद्गुण- ।
ग्रामाकर्णनरागिता श्रवणयोस्त्वत्संस्मृतिश्चेतसि ॥
त्वत्पादार्चनचातुरी करयुगे त्वत्कीर्तनं वाचि मे ।
कुत्रापि त्वदुपासनव्यसनिता मे देवि ! मा शाम्यतु ॥ २९ ॥

य: स्तोत्रमेतदनुवासरमीश्वरायाः ।
श्रेयस्करं पठति वा यदि वा शृणोति ॥
तस्येप्सितं फलति राजभिरीड्यतेऽसौ ।
जायेत स प्रियतमो हरिणेक्षणानाम् ॥ ३० ॥

ब्रह्मेन्द्ररुद्रहरिचन्द्रसहस्ररश्मि- ।
स्कन्दद्विपाननहुताशनवन्दितायै ॥
वागीश्वरि ! त्रिभुवनेश्वरि ! विश्वमात- ।
रन्तर्बहिश्च कृतसंस्थितये नमस्ते ॥ ३१ ॥

इति श्रीपञ्चस्तव्यां स्तचर्चावो द्वितीयः

घटस्तवस्तृतीयः

—o—

दवि ! त्र्म्बकपत्नि ! पार्वति ! सति ! त्रैलोक्यमातः ! शिवे ! ।
शर्वाणि ! त्रिपुरे ! मृडानि ! वरदे ! रुद्राणि ! कात्यायनि ॥
भीमे ! भैरवि ! चण्डि ! शर्वरि ! कले ! कालक्षये ! शूलिनि ! ।
त्वत्पादप्रणताननन्यमनसः पर्याकुलान्पाहि नः ॥ १ ॥

उन्मत्ता इव सग्रहा इव विषव्यासक्तमूर्च्छा इव ।
प्राप्तप्रौढमदा इवातिविरहग्रस्ता इवार्ता इव ॥
ये ध्यायन्ति हि शैलराजतनयां धन्यास्त एकाग्रत- ।
स्त्यक्तोपाधिविवृद्धरागमनसो ध्यायन्ति वामभ्रुवः ॥ २ ॥

देवि ! त्वां सकृदेव यः प्रणमति क्षोणीभृतस्तं नम-।
न्त्याजन्म स्फुरदंघ्रिपीठविलुठत्कोटीरकोटिच्छटाः ॥
यस्त्वामर्चति सोऽर्च्यते सुरगणैर्यः स्तौति स स्तूयते ।
यस्त्वां ध्यायति तं स्मरार्तिविधुरा ध्यायन्ति वामभ्रुवः ॥ ३ ॥
ध्यायन्ति ये क्षणमपि त्रिपुरे ! हृदि त्वां ।
लावण्ययौवनधनैरपि विप्रयुक्ताः ॥
ते विस्फुरन्ति ललितायतलोचनानां ।
चित्तैकभित्तिलिखितप्रतिमाः पुमांसः ॥ ४ ॥
एतं किं नु दृशा पिबाम्युत विशाम्यस्याङ्गमङ्गैर्निजैः ।
किं वाऽमुं निगलाम्यनेन सहसा किं वैकतामाश्रये ॥
तस्येत्थं विवशो विकल्पघटनाकूतेन योषिज्जनः ।
किं तद्यन्न करोति देवि ! हृदये यस्य त्वमावर्तसे ॥ ५ ॥

विश्वव्यापिनि ! यद्वदीश्वर इति स्थाणावनन्याश्रयः ।
शब्दः शक्तिरिति त्रिलोकजननि ! त्वय्येव तथ्यस्थितिः ॥
इत्थं सत्यपि शक्नुवन्ति यदिमाः क्षुद्रा रुजो बाधितुं ।
त्वद्भक्तानपि न क्षिणोषि च रुषा तद्देवि ! चित्रं महत् ॥ ६ ॥

इन्दोर्मध्यगतां मृगाङ्कसदृशच्छायां मनोहारिणीं ।
पाण्डूत्फुल्लसरोरुहासनगतां स्निग्धप्रदीपच्छविम् ॥
वर्षन्तीममृतं भवानि ! भवतीं ध्यायन्ति ये देहिन- ।
स्ते निर्मुक्तरुजो भवन्ति विपदः प्रोज्झन्ति तान्दूरतः ॥ ७ ॥

पूर्णेन्दोः शकलैरिवातिबहलैः पीयूषपूरैरिव ।
क्षीराब्धेः लहरीभरैरिव सुधापङ्कस्य पिण्डैरिव ॥
प्रालेयैरिव निर्मितं तव वपुर्ध्यायन्ति ये श्रद्धया ।
चित्तान्तर्निहतार्तितापविपदस्ते सम्पदं बिभ्रति ॥ ८ ॥

ये संस्मरन्ति तरलां सहसोल्लसन्तीं ।
त्वां ग्रन्थिपञ्चकभिदं तरुणार्कशोणाम् ॥
रागार्णवे बहलरागिणि मज्जयन्तीं ।
कृत्स्नं जगद्दधति चेतसि तान्मृगाक्ष्यः ॥ ९ ॥

लाक्षारसस्नपितपंकजतंतुतन्वी- ।
मन्तः स्मरत्यनुदिनं भवतीं भवानि ! ॥
यस्त्वं स्मरप्रतिममप्रतिमस्वरूपा ।
नेत्रोत्पलैर्मृगदृशो भृशमर्चयन्ति ॥ १० ॥

स्तुमस्त्मां वाचमव्यक्तां हिमकुन्देन्दुरोचिषम् ।
कदम्बमालां बिभ्राणामापादतललम्बिनीम् ॥ ११ ॥

मूर्ध्नीन्दोः सितपङ्कजासनगतां प्रालेयपाण्डुत्विषं ।
वर्षन्तीममृतं सरोरुहभुवो वक्त्रेऽपि रंध्रेऽपि च ॥

अच्छिन्ना च मनोहरा च ललिता चातिप्रसन्नापिच ।
त्वामेव स्मरतां स्मरारिदयिते वाक्सर्वतो वल्गति ॥ १२ ॥
ददातीष्टान्भोगान् क्षपयति रिपून् हन्ति विपदो ।
दहत्याधीन्व्याधीञ्छमयति सुखानि प्रतनुते ॥
हठादन्तर्दुःखं दलयति पिनष्टीष्टविरहं ।
सकृद् ध्याता देवी किमिव निरवद्यं न कुरुते ॥ १३ ॥
यस्त्वां ध्यायति वेत्ति विन्दति जपत्यालोकते चिन्तय- ।
त्यन्वेति प्रतिपद्यते कलयति स्तौत्याश्रयत्यर्चति ॥
यश्च त्र्यम्बकवल्लभे तव गुणानाकर्णयत्यादरा ।
त्तस्य श्रीर्न गृहादपैति विजयस्तस्याग्रतो धावति ॥ १४ ॥
किं किं दुःखं दनुजदलिनि क्षीयते न स्मृतायां ।
का का कीर्तिः कुलकमलिनि ! ख्याप्यते न स्तुतायाम् ॥

का सिद्धिः सुरवरनुते ! प्राप्यते नार्चितायां ।
कं कं योगं त्वयि न चिनुते चित्तमालम्बितायाम् ॥ १५ ॥
ये देवि ! दुर्धरकृतान्तमुखान्तरस्था ।
ये कालि ! कालघनपाशन्तिबद्धाः ॥
ये चण्डि ! चण्डगुरुकल्मषसिन्धुमग्ना- ।
स्तान्पासि मोचयसि तारयसि स्मृतैव ॥ १६ ॥
लक्ष्मीवशीकरणचूर्णसहोदराणि ।
त्वत्पादपंकजरजांसि चिरं जयन्ति ॥
यानि ! प्रणामिलितानि नृणां ललाटे ।
लुम्पन्ति दैवलिखितानि दुरक्षराणि ॥ १७ ॥
रे मूढाः ! किमयं वृथैव तपसा देहः परिक्लिश्यते ।
यज्ञैर्वा बहुदक्षिणैः किमितरे रिक्तीक्रियंते गृहाः ॥

अम्बास्तवश्चतुर्थः ।

ॐ यामामनन्ति मुनयः प्रकृतिं पुराणीं ।
विद्येति यां श्रुतिरहस्यविदो वदन्ति ॥
तामर्धपल्लवितशङ्कररूपमुद्रां ।
देवीमनन्यशरणः शरणं प्रपद्ये ॥ १ ॥
अम्ब स्तवेषु तव तावदकर्तृकाणि ।
कुण्ठीभवन्ति वचसामपि गुम्फनानि ॥
डिम्भस्य मे स्तुतिरसावसमञ्जसापि ।
वात्सल्यनिघ्नहृदयां भवतीं धिनोति ॥ २ ॥
व्योमेति बिन्दुरिति नाद इतीन्दुलेखा- ।
रूपेति वाग्भवतनूरिति मातृकेति ॥

पञ्चस्तव्यां अम्बास्तवः चतुर्थः ।

निःष्यन्दमानसुखबोधसुधास्वरूपा ।
विद्योतसे मनसि भाग्यवतां जनानाम् ॥ ३ ॥
आविर्भवत्पुलकसन्ततिभिः शरीरै- ।
र्निःष्यन्दमानसलिलैर्नयनैश्च नित्यम् ॥
वाग्भिश्च गद्गदपदाभिरुपासते ये ।
पादौ तवाम्ब भुवनेषु त एव धन्याः ॥ ४ ।
वक्त्रं यदुद्यतमभिष्टुतये भवत्या- ।
स्तुभ्यं नमो यदपि देवि शिरः करोति ॥
चेतश्च यत्त्वयि परायणमम्ब तानि ।
कस्यापि कैरपि भवन्ति तपोविशेषैः ॥ ५ ॥
मूलालवालकुहरादुदिता भवानि ।
निर्भिद्य षट्सरसिजानि तडिल्लतेव ॥

भूयोऽपि तत्र विशसि ध्रुवमंडलेन्दु- ।
निःष्यन्दमानपरमामृततोयरूपा ॥ ६ ॥
दग्धं यदा मदनमेकमनेकधा ते ।
मुग्धः कटाक्षविधिरङ्कुरयांचकार ॥
धत्ते तदाप्रभृति देवि ललाटनेत्रं ।
सत्यं ह्रियेव मुकुलीकृतमिन्दुमौलिः ॥ ७ ॥
अज्ञातसंभवमनाकलितान्ववायं ।
भिक्षुं कपालिनमवाससमाद्वितीयम् ॥
पूर्वं करग्रहणमङ्गलतो भवत्याः ।
शम्भुं क एव बुबुधे गिरिराजकन्ये ! ॥ ८ ॥
चर्माम्बरं च शवभस्मविलेपनं च ।
भिक्षाटनं च नटनं च परेतभूमौ ॥

वेतालसंहतिपरिग्रहता च शम्भोः ।
शोभां बिभर्ति गिरिजे तव साहचर्यात् ॥ ९ ॥
कल्पोपसंहरणकेलिषु पण्डितानि ।
चण्डानि खण्डपरशोरपि ताण्डवानि ॥
आलोकनेन तव कोमलितानि मात– ।
र्लास्यात्मना परिणमन्ति जगद्विभूत्यै ॥ १० ॥
जन्तोरपश्चिमतनोः सति कर्मसाम्ये ।
निश्शेषपाशपटलच्छिदुरा निमेषात् ॥
कल्याणि ! दैशिककटाक्षसमाश्रयेण ।
कारुण्यतो भवसि शाम्भववेददीक्षा ॥ ११ ॥
मुक्ताविभूषणवती नवविद्रुमाभा ।
यच्चेतसि स्फुरसि तारकितेव सन्ध्या ॥

एकः स एव भुवनत्रयसुन्दरीणां ।
कन्दर्पतां व्रजति पञ्चशरीं विनापि ॥ १२ ॥
ये भावयन्त्यमृतवाहिभिरंशुजालै- ।
राप्यायमानभुवनाममृतेश्वरीं त्वाम् ॥
ते लङ्घयन्ति ननु मातरलङ्घनीयां ।
ब्रह्मादिभिः सुरवरैरपि कालकक्ष्याम् ॥ १३ ॥
यः स्फाटिकाक्षगुणपुस्तककुण्डिकाढ्यां ।
व्याख्यासमुद्यतकरां शरदिन्दुशुभ्राम् ॥
पद्मासनां च हृदये भवतीमुपास्ते ।
मातः स विश्वकवितार्किकचक्रवर्ती ॥ १४ ॥
वर्हावतंसयुतवर्बरकेशपाशां ।
गुञ्जावलीकृतघनस्तनहारशोभाम् ॥

श्यामां प्रवालवदनां सुकुमारहस्तां ।
त्वामेव नौमि शवरीं शवरस्य जायाम् ॥ १५ ॥
अर्धेन किं नवलताललितेन मुग्धे ।
क्रीतं विभोः परुषमर्धमिदं त्वयेति ॥
आलीजनस्य परिहासवचांसि मन्ये ।
मन्दस्मितेन तव देवि जडीभवन्ति ॥ १६ ॥
ब्रह्माण्डबुद्बुदकदम्बकसंकुलोऽयं ।
मायोदधिर्विविधदुःखतरङ्गमालः ॥
आश्चर्यमम्ब झटिति प्रलयं प्रयाति ।
त्वद्ध्यानसंततिमहावडवामुखाग्नौ ॥ १७ ॥
दाक्षायणीति कुटिलेति गुहारणीति ।
कात्यायनीति कमलेति कलावतीति ॥

एका सती भगवती परमार्थतोऽपि ।
संदृश्यसे बहुविधा ननु नर्तकीव ॥ १८ ॥
आनन्दलक्षणमनाहतनाम्नि देशे ।
नादात्मना परिणतं तव रूपमीशे ॥
प्रत्यङ्मुखेन मनसा परिचीयमानं ।
शंसन्ति नेत्रसलिलैः पुलकैश्च धन्याः ॥ १९ ॥
त्वं चन्द्रिका शशिनि तिग्मरुचौ रुचिस्त्वं ।
त्वं चेतनासि पुरुषे पवने बलं त्वम् ॥
त्वं स्वादुतासि सलिले शिखिनि त्वमूष्मा ।
निःसारमेतदखिलं त्वदृते यदि स्यात् ॥ २० ॥
ज्योतींषि यादृवि चरन्ति यदन्तरिक्षं ।
सूते पयांसि यदहिर्धरणीं च धत्ते ॥

यद्वाति वायुरनलो यदुदर्चिरास्ते ।
तत्सर्वमम्ब तव केवलमाज्ञयैव ॥ २१ ॥
सङ्कोचमिच्छसि यदा गिरिजे तदानीं ।
वाक्तर्कयोस्त्वमसि भूमिरनामरूपा ॥
यद्वा विकासमुपयासि यदा तदानीं ।
त्वन्नामरूपगणनाः सुकरीभवन्ति ॥ २२ ॥
भोगाय देवि भवतीं कृतिनः प्रणम्य ।
भ्रूकिंकरीकृतसरोजगृहासहस्राः ॥
चिन्तामणिप्रचयकल्पितकेलिशैले ।
कल्पद्रुमोपवन एव चिरं रमन्ते ॥ २३ ॥
हन्तुं त्वमेव भवसि त्वदधीनमीशे ।
संसारतापमखिलं दयया पशूनाम् ॥

वैकर्तनी किरणसंहतिरेव शक्ता ।
घर्मं निजं शमयितुं निजयैव वृष्ट्या ॥ २४ ॥
शक्तिः शरीरमधिदैवतमन्तरात्मा ।
ज्ञानं क्रिया करणमासनजालमिच्छा ॥
ऐश्वर्यमायतनमावरणानि च त्वं ।
किं तन्न यद्भवसि देवि शशाङ्कमौलेः ॥ २५ ॥
भूमौ निवृत्तिरुदिता पयसि प्रतिष्ठा ।
विद्यानले मरुति शान्तिरतीतशान्तिः ॥
व्योम्नीति याः किल कलाः कलयन्ति विश्वं ।
तासां विदूरतरमम्ब ! पदं त्वदीयम् ॥ २६ ॥
यावत्पदं पदसरोजयुगं त्वदीयं ।
नाङ्गीकरोति हृदयेषु जगच्छरण्ये ॥

सवित्री भूतानामपि यदुदभूः शैलतनया ।
तदेतत्संसारप्रणयनमहानाटकमुखम् ॥ ६ ॥
ब्रुवन्त्येके तत्त्वं भगवति ! सदन्ये विदुरसत्
परे मातः ! प्राहुस्तव सदसदन्ये सुकवयः ॥
परे नैतत्सर्वं समभिदधते देवि ! सुधियः ।
स्तदेतत्त्वन्मायाविलसितमशेषं ननु शिवे ! ॥ ७ ॥
तडित्कोटिज्योतिर्द्युतिदलितषड्ग्रन्थिगहनं ।
प्रविष्टं स्वाधारं पुनरपि सुधावृष्टिवपुषा ॥
किमप्यष्टात्रिंशत्किरणसकलीभूतमनिशं ।
भजे धाम श्यामं कुचभरनतं बर्बरकचम् ॥ ८ ॥
चतुष्पत्रान्तः षड्दलभगपुटान्तस्त्रिवलय-
स्फुरद्विद्युद्वह्निद्युमणिनियुताभद्युतियुते ! ॥

षडश्रं भित्त्वादौ दशदलमथ द्वादशदलं ।
कलाश्रं च द्व्यश्रं गतवति ! नमस्ते गिरिसुते ॥ ९ ॥
कुलं केचित्प्राहुर्वपुरकुलमन्ये तव बुधाः ।
परे तत्सम्भेददं समभिदधते कौलमपरे ॥
चतुर्णामप्येषामुपरि किमपि प्राहुरपरे ।
महामाये ! तत्त्वं तव कथममी निश्चिनुमहे ॥ १० ॥
षडध्वारण्यानीं प्रलयरविकोटिप्रतिरुचा ।
रुचा भस्मीकृत्य स्वपदकमलप्रह्वशिरसाम् ॥
वितन्वानः शैव किमपि वपुरिन्दीवररुचिः ।
कुचाभ्यामानम्रः शिवपुरषकारो विजयते ॥ ११ ॥
प्रकाशानन्दाभ्यामविदितचरीं मध्यपदवीं ।
प्रविश्यैतद्द्वन्द्वं रविशशिसमाख्यं कवलयन् ॥

प्रविश्योर्ध्वं नादं लयदहनभस्मीकृतकुलः ।
प्रसादात्ते जन्तुः शिवमकुलमम्ब ! प्रविशति ॥ १२ ॥
प्रियङ्गुश्यामाङ्गीमरुणतरवासःकिसलयां ।
समुन्मीलन्मुक्ताफलबहुलनेपथ्यकुसुमाम् ॥
स्तनद्वन्द्वस्फारस्तबकनमितां कल्पलतिकां ।
सकृद्ध्यायन्तस्त्वां दधति शिवचिन्तामणिपदम् ॥ १३ ॥
षडाधारावर्तैरपरिमितमन्त्रोर्मिपटलै-
श्चलन्मुद्राफेनैर्बहुविधलसद्दैवतझषैः ॥
क्रमस्रोतोभिस्त्वं वहसि परनादामृतनदी ॥
भवानि ! प्रत्यग्रा शिवचिदमृताब्धिप्रणयिनी ॥ १४ ॥
महीपाथोवह्निश्वसनवियदात्मेन्दुरविभि-
र्वपुर्भिर्ग्रस्तांशैरपि तव कियानम्ब ! महिमा ॥

अमून्यालोकयन्ते भगवति ! न कुत्राप्यणुतरा-
मवस्थां प्राप्तानि त्वयि तु परमव्योमवपुषि ॥ १५ ॥
मनुष्यास्तिर्यञ्चो मरुत इति लोकत्रयमिदं ।
भवाम्भोधौ मग्नं त्रिगुणलहरीकोटिलुठितम् ॥
कटाक्षश्चेदत्र क्वचन तव मातः ! करुणया ।
शरीरी सद्योऽयं व्रजति परमानन्दतनुताम् ॥ १६ ॥
कलां प्रज्ञामाद्यां समयमनुभूतिं समरसां ।
गुरुं पारम्पर्यं विनयमुपदेशं शिवकथाम् ॥
प्रमाणं निर्वाणं परममतिभूतिं परगुहां ।
विधिं विद्यामाहुः सकलजननीमेव मुनयः ॥ १७ ॥
प्रलीने शब्दौघे तदनु विरते बिन्दुविभवे ।
ततस्तत्त्वे ! चाष्टध्वनिभिरनुपाधिन्युपरते ।

श्रिते शाक्ते पर्वण्यनुकलितचिन्मात्रगहनां ।
स्वसंवित्तिं योगी रसयति शिवाख्यां परतनुम् ॥ १८ ॥
परानन्दाकारां निरवधिशिवैश्वर्यवपुषं ।
निराकारज्ञानप्रकृतिमनवच्छिन्नकरुणाम् ॥
सवित्रीं भूतानां निरतिशयधामास्पदपदां ।
भवो वा मोक्षो वा भवतु भवतीमेव भजताम् ॥ १९ ॥
जगत्काये कृत्वा तमपि हृदये तच्च पुरुषे ।
पुमांसं बिन्दुस्थं तमपि परनादाख्यगहने ॥
तदेतज्ज्ञानाख्ये तदपि परमानन्दविभवे ।
महाव्योमाकारे त्वदनुभवशीलो विजयते ॥ २० ॥
विधे विद्ये वेद्ये विविधसमये वेदजननि ।
विचित्रे विश्वाद्ये विनयसुलभे वेदगुलिके ॥

शिवाज्ञे शीलस्थे शिवपदवदान्ये शिवनिधे ।
शिवे मातर्मह्यं त्वयि वितर भक्तिं निरुपमाम् ॥ २१ ॥
विधेर्मुण्डं हृत्वा यदकुरुत पात्रं करतले ।
हरिं शूलप्रोतं यदगमयदंसाभरणताम् ॥
अलंचक्रे कण्ठं यदपि गरलेनाम्ब गिरिशः ।
शिवस्थायाः शक्तेस्तदिदमखिलं ते विलसितम् ॥ २२ ॥
विरिञ्च्याख्या मातः ! सृजसि हरिसंज्ञा त्वमवसि ।
त्रिलोकीं रुद्राख्या हरसि विदधासीश्वरदशाम् ॥
भवन्ती सादाख्या शिवयसि च पाशौघदलिनी ।
त्वमेवैकानेका भवसि कृतभेदैर्गिरिसुते ॥ २३ ॥
मुनीनां चेतोभिः प्रमृदितकषायैरपि मनाग् ।
अशक्ये संस्प्रष्टुं चकितचकितैरम्ब सततम् ॥

श्रुतीनां मूर्धानः प्रकृतिकठिनाः कोमलतरे ।
कथं ते विन्दन्ते पदकिसलये पार्वति पदम् ॥ २४ ॥

तडिद्वल्लीं नित्याममृतसरितं पाररहितां ।
मलोत्तीर्णां ज्योत्स्नां प्रकृतिमगुणग्रन्थिमहनाम् ॥
गिरां दूरां विद्यामविनतकुचां विश्वजननी- ।
मपर्यन्तां लक्ष्मीमभिदधति सन्तो भगवतीम् ॥ २५ ॥

शरीरं क्षित्यम्भःप्रभृतिरचितं केवलमिदं ।
सुखं दुःखं चायं कलयति पुमांश्चेतन इति ॥
स्फुटं जानानोऽपि प्रभवति न देही रहयितुं ।
शरीराहंकारं तव समयबाह्या गिरिसुते ॥ २६ ॥

पिता माता भ्राता सुहृदनुचरः सद्म गृहिणी ।
वपुः पुत्रो मित्रं धनमपि यदा मां विजहति ॥

तदा मे भिन्दाना सपदि भयमोहान्धतमसं ।
महाज्योत्स्ने मातर्भव करुणया सन्निधिकरी ॥ २७ ॥
सुता दक्षस्यादौ किल सकलमातस्त्वमुदभूः ।
सदोषं तं हित्वा तदनु गिरिराजस्य तनया ॥
अनाद्यन्ता शम्भोरपृथगपि शक्तिर्भगवती ।
विवाहाज्जायासीत्यहह चरितं वेत्ति तव कः ॥ २८ ॥
कणास्त्वद्दीप्तीनां रविशशिकृशानुप्रभृतयः ।
परं ब्रह्म क्षुद्रं तव नियतमानन्दकणिका ॥
शिवादि क्षित्यन्तं त्रिवलयतनोः सर्वमुदरे ।
तवास्ते भक्तस्य स्फुरसि हृदि चित्रं भगवति ॥ २९ ॥
त्वया यो जानीते रचयति भवत्यैव सततं ।
त्वयैवेच्छत्यम्ब ! त्वमसि निखिला यस्य तनवः ॥

गतः स्वाम्यं शम्भुर्वहति परमं व्योम भवती ।
तथाप्येवं हित्वा विहरति शिवस्येति किमिदम् ॥ ३० ॥
पुरः पश्चादन्तर्बहिरपरिमेयं परिमितं ।
परं स्थूलं सूक्ष्मं सकुलमकुलं गुह्यमगुह्यम् ॥
दवीयो नेदीयः सदसदिति विश्वं भगवती ।
सदा पश्यन्त्याज्ञां वहसि भुवनक्षोभजननीम ॥ ३१ ॥
मयूखाः पूष्णीव ज्वलन इव तद्दीप्तिकणिकाः ।
पयोधौ कल्लोलप्रतिहितमहिम्नीव पृषतः ॥
उदेत्योदेत्याम्ब त्वयि सह निजैस्तात्त्विककुलै- ।
र्भजन्ते तत्त्वौघाः प्रशममनुकल्पं परवशाः ॥ ३२ ॥
विधुर्विष्णुर्ब्रह्मा प्रकृतिरणुरात्मा दिनकरः ।
स्वभावो जैनेन्द्रः सुगतमुनिराकाशमनिलः ॥

शिवः शक्तिश्चेति श्रुतिविषयतां तामुपगतां ।
विकल्पैरेभिस्त्वामभिदधति सन्तो भगवतीम् ॥ ३३ ॥
प्रविश्य त्वं मार्गं सहजदयया दैशिकदृशा ।
षडध्वध्वान्तौघच्छिदुरगणनातीतकरुणाम् ॥
परानन्दाकारां सपदि शिवयन्तीमपि तनुं ।
स्वमात्मानं धन्याश्चिरमुपलभन्ते भगवतीम् ॥ ३४ ॥
शिवस्त्वं शक्तिस्त्वं त्वमसि समया त्वं समयिनी ।
त्वमात्मा त्वं दीक्षा त्वमयमणिमादिर्गुणगणः ॥
अविद्या त्वं विद्या त्वमसि निखिलं त्वं किमपरं ।
पृथक्तत्त्वं त्वत्तो भगवति न वीक्षामह इमे ॥ ३५ ॥
असंख्यैः प्राचीनैर्जननि जननैः कर्मविलया-।
द्दृवे जन्मन्यन्तं गुरुवपुषमासाद्य गिरिशम् ॥

अवाप्याज्ञां शैवीं क्रमतनुरपि त्वां विदितवान् ।
नयेयं त्वत्पूजास्तुतिविरचनेनैव दिवसान् ॥ ३६ ॥
यत्षट्पत्रं कमलमुदितं तस्य या कर्णिकाख्या ।
योनिस्तस्याः प्रथितमुदरे यत्तदोङ्कारपीठम् ॥
तस्मिन्नन्तः कुचभरनतां कुण्डलीतः प्रवृत्तां ।
श्यामाकारां सकलजननीं सन्ततं भावयामि ॥ ३७ ॥
भुवि पयसि कृशानौ मारुते खे शशाङ्के ।
सवितरि यजमानेऽप्यष्टधा शक्तिरेका ॥
वहति कुचभराभ्यां या विनम्रापि विश्वं ।
सकलजननि सा त्वं पाहि मामित्यवश्यम् ॥ ३८ ॥

इति श्रीपंचस्तव्यां सकलजननीस्तवः पंचमः ।

समाप्ता चेयं पञ्चस्तवी ।



Published by
K. N. CHARAGI
for
TRUST PUBLISHING HOUSE
Mahabir Bazar Srinagar.
PRINTED AT
KASHMIR STANDARD PRESS.
SRINAGAR.